

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК

2013 ий март
годсек лектеш.

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 8-ше (100) №, 2021 ий август

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит-Иоаннын благословитлымыже почеш

«ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК» ЖУРНАЛЫН 100-ШӨ НОМЕРЖЕ ЛЕКМЕ ДЕНЕ САЛАМЛЕНА

ПАГАЛЫМЕ ИЗА-ШОЛЬО, АКА-ШЎЖАР-ВЛАК!

«Шўм-чон изолык» журналын пашаче коллектившым, автор ден лудшо-влакым кугу событий дене – журналын 100-шө номерже лекме дене – уло кумылын саламлем.

Марла лекше тиде савыктыш республикыштына илыше калыкым православий вера деке лишемда, Православный Черкын духовный поянлыкше дене шўм-чоныштым пойдара, черке илышын воран толмо корныжо, митрополийыште лийше поро вашталтыш-влак дене палдара, жапше годым шалатен пытарыме святыне-шамычым кузе угыч тўзландарыме нерген каласкала да ўшаным кузе пенгыдемдаш, Юмым жаплен илаш туныкта. Черке лишыл ден мўндыр верлашке поро уверым шараш ўжеш. А тидым пеш моштен ыштыман, чылан раш умылышт манын тыршыман. Тидыже черке илыш

нерген каласкалыше массовый информаций средстваште пашам ыштыше-влак деч пеш кугу тўткылыкым йодеш, нуно шке ўмбакышт кугу ответственностьым налыт. Тидлан апостол Павелын служитлымыж нерген ўшаным шынгарыше примержым кондаш лиеш, тудын семынак лудшо-влакым йоратен пашам ыштыман: «Вийдыме-влакым савыраш манын, вийдыме-влаклан вийдыме гай лийынам. Кеч южыштым кузе-гынат утараш манын, мый чылалан чыла лийынам. Чыла тидым мый Поро Уверлан кўра ыштем, вет мый шкеат тудын сайжым налнем» (1 Кор. 9, 22–23).

Уло шўм-чонем дене кажныланда тазалыкым, тыныслыкым, шуктымo чыла поро пашаштыда пиалым да сенгымашым тыланем. Кажныда пелен Юмын благословенийже лийже.

**Йошкар-Олан да Марий Элын
Высокопреосвященнейший митрополитше
ИОАНН.**

ШЕРГАКАН ИЗА-ШОЛЬО, АКА-ШЎЖАР-ВЛАК!

«Шўм-чон изолык» журнал редакций ден лудшыжо-влакым 100-шӧ номер лекме дене саламлем.

Утарыше Христосын нине мутшо-влак кажныланна каласалтыныт: «Кӧн кочмо-йӱмӧ шумо семын чыным шуктымым ужмыжо шуэш, поро пиалан: тудо темеш» (Мф. 5, 6). Черке илыш нерген каласкалыше массовый информа-ций средства-влаклан ойыртемалтше пашам шукташ пӱралтын – нуно черке капка вес велне шогышо еҥ-влаклан утарен кертше ушан нерген каласкалат, черке илыш дене куанен илаш тыршыше-влаклан полшат, прихожан-шамычын духовный шинчымашыштым нӧлтат. Тыгай миссионер пашам шуктышо аланыште тыршыше-влаклан Господын мутшо каласалтын: «Те нунылан кочкаш пуыза» (Лк. 9, 13).

Тендам чыладам лӱмгече дене саламлышемла кажне христианинлан кугу ответственность пуалтме нерген ушештарынем: «Те мландын шинчалже улыда... Те тӱнян волгыдыжо улыда...» (Мф. 5, 13–14).

Юмын благословенийже пеленда лийже.
Волжск ден Шернурын епископшо ФЕОФАН.

ПАГАЛЫМЕ «ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК» ЖУРНАЛЫМ 100-Шӧ НОМЕРЖЕ ЛЕКМЕ ДЕНЕ ШОКШЫН САЛАМЛЕНА.

Тачысе кечылан журнал ятыр еҥын шўмышкыжӧ шыген пурен. Содержаний шотышто тудо моткоч кумда, келге, тӱрлӧ шӧрынан. Лӱмжат журналлан тӱрысnek келшен толеш. Кӱлеш годым айдемым лыпландарен, куандарен мошта. Йоңгылыш лийше айдемылан чын корнышко шогалаш йӧным ышта. Адакшым православийыш икымше ошкылым ыштыше-влаклан пенгыде энертыш лиеш. Йӧратыме «Шўм-чон изолык» журнална умбакыжат тӱзланен, пойдаралт толжо. А тудым лукмаште тыршыше уста еҥ-влаклан уло кумылын чыла сайым гына тыланена. Тек лудшо-влакат ий гыч ийыш ешаралт толыт.

Елена ВОЛКОВА.
Медведево район, Пурсанур села.

«ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК» ЖУРНАЛ РЕДАКЦИЙЫН ПАГАЛЫМЕ ПАШАЕҢЖЕ-ВЛАК!

Уло кумыл дене газетын пашаче коллективышым да лудшыжо-влакым савыктышын историйыштыже лийше икымше кугу лӱмгече – газетын 100-шӧ номерже лекме дене – шокшын саламлена!

Уло шўм-чон дене усталык пашаштыда у сенымашыш шуаш, ятыр у проектым илышыш шындараш, тиражым эшеат ешараш тыланена. Таза лийза, чыла шонымашда шукталт толжо!

**Христос Кончымо лӱмеш
храмын прихожанже-влак.
Морко посёлко.**

УЛО ТҮНЯЛАН ПАЛЫМЕ ЮМОҢА

Юмын Аван чудым ыштыше иконыжым Озанг олаште 1579 ийыште кенгежым муыныт. Ты юмога лүмеш чоңымо кугу храмым совет власть жапыште шалатеныт. Кызыт тудо вершак чапле у соборым нӧлтен шогалтеныт. 21 июлышто тушто кок престолым святитлыме: тӱнжӧ – Юмын Аван Казанский иконыжын, шола велысыже – благоверный князь Александр Невский лүмеш. Святитлыме чиным Москон да уло Русьын Святейший Патриархше Кирилл вуйлатен, вара Юмын литургийым служитлен.

Тудлан служитлаш полшенят: Моско Патриархийын пашажым вӱдышӧ, Воскресенскын митрополитше Дионисий, митрополит Анастасий (Меткин), Озангын да Татарстанын митрополитше Кирилл, Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн, Угарманын да Арзамасын митрополитше Георгий, Екатеринбургын да Верхотурьен митрополитше Евгений, Альметьевскын да Бугульман епископшо Мефодий, Алабоган епископшо Иннокентий, Святейший Патриархын шкенжын секретарже архимандрит Алексей (Туриков) да Татарстан митрополийын духовенствеже.

Черке мурым кок хор мурен: Озангысе кремльын Благовещенский соборысо Марина Литвиненкон вуйлатыме архиерейский хор да Озангысе Богородицкий монастырьысе архиерейский пӧрӱен хор. Тудым Денис Рогов вуйлата.

Юмын Аван Казанский иконыжым пагален шарныме кечын тыгай чапле соборым святитлымаш Юл воктенысе чыла калыклан веле огыл, уло Православный тӱнъялан кугу пайрем. Юмын литургий деч вара Святейший Патриарх Кирилл тыге иктешлен ойлен:

– Таче ме Юмын Аван уло тӱнъялан палыме Казанский иконыжо лүмеш кафедральный соборым святитлышна, тиде пеш кугу исторический событий. Совет власть жапыште соборым шалатыше-шамыч у ылышым Юмо

деч посна ыштен кертына манын шоненыт, храмым пытарымынат тунам шукушт чынлан шотленыт. Кугыжаныш полшымо дене нуно Юмылан ӱшанымашым куклен лукнешт ыле. Вес семын шонышо егым поктылшо, репрессий азыр дене пытарыше-влак тыгак духовный культур памятникым да калыкын духовный ылышыжым пытараш шоненыт.

Мландымбач да калыкын шарнымашыж гыч ӱштыл шуаш шонымо ик тыгай верыште ме таче шогена да, ӧрат веле, угыч нӧлтымӧ соборым святитлена. Тудым Юмылан ӱшаныше калыкын кумылжо да полышыж дене чоңымо. Тугеже тунамсе чыла религиозный кучедалмаш так арам гына лийын. А мыняр еҥ-влакым пуштеденыт, казаматыште да тӱрлӧ лагерьлаште орландареныт. Но курымла дене одарланен кушшо духовный ылыш пушенгын вожшым пытарен кертын огытыл. Православный веран интеллектуально-духовный куатше Юмо деч да кӱкшӧ духовный культурын да калыкын уш-акылжын куатше полшымо дене куштымо, сандене тудын виян йогынжым мландымбалысе власть сенен кертын огыл.

Вара Святейший Шке Патриарший наградыж дене ты собор чоңымаште тыршыше-влакым палемден да чылаштым тиде кугу исторический событий дене саламлен.

ПРЕСС-СЛУЖБО.

МОРЯК-ВЛАКЫН ПАЙРЕМЫШТ

Кажне ийын июльын пытартыш рушарнянже теньгызыште служитлыше-влак шке пайремыштым, Военно-морской флотын кечыжым, палемдат. Тений тудо 25 июльышто лийын да Юмын Аван «Троеручице» иконыжын пайремже дене келшен толын. Тыгак 1993 ийыште тиде кечын Марий епархий ышталтын.

Волжскын да Шернурын епископшо Феофан Волжск олаште эртаралтше пайремыште лийын. Саламлымаштыже тудо моряк-влакын Юмылан поснак пенгыдын ўшаныше улмышт нерген ойлен. Петр I кугыжам шарналтен, вет тудо шке пунчалже дене ыресым ончыктышо «Х» буквам флотын флагышкыже пуртыктен. Тачат тиде флаг моряк-влакын святыныштан шотлалтеш манын каласен. Епископ Феофан тыгак моряк-влакым арален коштыктышо Николай Чудотворец, флотын адмиралже Феодор Ушаков нерген каласкален да мучашлан погынышо калыкым святой праведный Феодор Ушаковын иконыж дене благословитлен, Эн святой Аван леведышыже йымалне кошташ тыланен.

САЛАМЛЕНА!

Шернур район Марисоласе Юмын Аван Леведмыже лүмеш храмын настоятельже протоиерей Сергей Сильдушкин 26 июльышто 55 ияш лүмгечыжым палемден.

Ты храмыште Сергей ача 1997 ий гыч служитла, йыр улшо яллесе – Кукнурысо, Зашижемьесе, Кугушеньысе – калыкым православный вера деке лишемден ила. Волжск епархийын Йүдвел черке округшын благочинныйже протоиерей Владимир Власовын палемдымыш почеш, Сергей ачалан пеш шуко тыршашыже логалын, вет тудын приходысо калык ончыч чимарий верам кучен илен. Юмын полшымо дене таче шуко ег черкыш коштеш. Прихожан-влак икте-весьшт деке эшеат лишкырак лийышт манын, Сергей ача нуным паломник семын түрлө святой верлаш коштыкта.

Настоятельын шуктышаш сомылжо ятыр, тудо трапезныйым чоңаш шона, черке йыр у печым печен шындыктынеже. А таче кече марте тудын тыршымыш дене, окса чүдылыкым шотыш налде, Марисоласе храмым ачалан-сöрастарен шындыме, колокольным угыч нöлтымö, Кугушеньыште изирак черкым чоңымо. Сергей ачан ешартыш пашажат шуко, тудо Йүдвел черке округын благочинныйжын социальный паша шотышто польшкалышыжын сомылжым шукта.

Ме Сергей ачалан Юмын Черкылан служитлыме пашаштыже куштылгылыкым тыланена. «Таза да кужу курыман лий!» – манына.

ЙӦРАТЫМЕ СВЯТОЙНАН КЕЧЫЖЫМ ПАЛЕМДЫШНА

Святой преподобномученице Елисавета лүмеш Сестричествым Йошкар-Оласе епархий пелен икмыняр ий ончыч чумырымо. Ме, тудын пашаенже-влак, христиан служенийым эмлымверыште шуктена, тыгак черле ден шонгыен-шамычым шке мӧнгыштышт ончаш полшена. Черле еглан да нунын ешыштан духовный полишым пуаш, Черке Таинствыш ушнаш йӧным ыштена. Тынеш пурташ, Святой причастийлан ямдылалташ, соборованийым эрташ күлеш гын, мом ыштышашым умылтарена, священник дене кутырен келшена.

18 июль – преподобномученице кугу княгине Елисавета Феодоровнам пагален шарныме кече – мемнан кугу пайремна. Йошкар-Оласе православный рӱдерын домовой храмжым ты святой лүмеш святитлыме. Тыште Юмын литургийым протоиерей Сергей Поглазов вӱден, тудлан служитлаш иерей Алексей Михеев полшен. Черке мурым милосердий сестра-шамычын хоржо мурен. Ты хорым регент Елена Яровикова вуйлата.

Литургий деч вара молебен лийын. Поро шӱман ака-шӱжар-шамычым батюшка Сергей пайрем кечышт дене саламлен, кугу княгине Елисаветан ылыш корныжым шарналтен. Тудо Гессен-Дармштадтский кугу герцогын ӱдыржӧ, английысе королева Викториян уныкаже лийын. 1884 ийыште кугу князь Сергей Александровичлан, Российысе император Александр III-ын шольыжлан, марлан толын. Руш йылмым тунемын, православный вераш куснен. Пелашыжым 1905 ий 4 февральыште террорист Иван Каляев пуштын. Марийже колымеке, сӧрастарыме чыла ӱзгаржым ужален, оксаж дене Кугу Ордынкыште усадьбым налын,

тушан 1909 ийыште обительым негызлен, эше эмлымверым, чапле амбулаторийым, аптекем, приютым, яра пукшымо кочмыверым почын, аптекиште южо эмжым яра пуэден.

Революций деч вара тудын семын Российым кудалтен каен огыл, но 1918 ий 7 майыште тудым арестоватленыт, Алапаевск деч 18 уштыш тораште верланыше шахтыш кудалтеныт. Капшым Пекин, Шанхай гоч Иерусалимыш нангаен кертыныт да 1921 ий январьыште Гефсиманийыште равноапостольный Мария Магдалина лүмеш храмыш пыштеныт. Самырыкше годым Святой мландыш мийымышт годым тудо манын улмаш: «Мыламан тыште тойымо лияш пӱралтше ыле».

Пайрем сий деч вара милосердий ака-шӱжар-шамыч Медведево район Юж-Сапарово ял деч изиш тораштырак улшо памаш деке миеныт. Памашым Архистратиг Михаил лүмеш святитлыме, тораште огыл верланыше Пижма ялыште тудын лүмеш эше черкым чонгаш тӱнгалыныт. Йошкар-Оласе черке округын благочинныйже протоиерей Андрей Норкин памаш воктен улшо часамлаште молебным служитлыш да чыланам святой вӱдыштӧ йӱштылаш благословитлыш. Памашын йоген пурымо Южовко энгереш йӱштылмӧ верым пеш онгайын йӧнештарен моштымо чылаштым ӧрыктарыш. Эгер пундашыш икмыняр менгым кырен шынденыт, метр наре кӱкшытыштӧ решеткам пыштеныт да пече дене авырен налыныт. Вӱдйогынышто улшо тыгай корзинка гай йӧнан верыште кажныже свежа яндар вӱдеш чывалалт лектеш. Чылаштын кумылышт нӧлталтше ыле. «Могай чапле верыште илат вет, тидым шкештат огыт умыло докан», – манын, тиде ялыште ылыше-влаклан порын кӧранен, мӧнгӧ велыш тарванышна.

УГЫЧ ВАШЛИЙМЕШ!

Морко районысо Арын селаште лу кечаш «Шөртнӧ купол-2021» православный паша десант эртен.

Тудо Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоаннын благословитлымыш почеш Христос Шочмо лӱмеш черке пелен 2013 ий гыч пашам ышта. Тений кандашымше гана эртаралтын да Марий митрополий гыч веле огыл, Угарман ден Татарстан митрополийла, Санкт-Петербург ола гыч 7-17 ияш индешле утла йочам поген, ӱдыр-рвезе-влакым православий верашке утларак лишемден, тыгакак черкылан түрлӧ сомылым шукташ полшен.

Каныше-влак кокла гыч тений ятыр йочаже икымше гана толын. Нуно чыланат уста, поро, чулым да чолга улмыштым ончыктеныт. Воспитатель ден педагог-шамычат пеш поро да кӱлеш годым пенгыдын йодын моштышо погыненыт. Нуно йоча-влаклан онгай да келге шонымашан программим ямдыленыт. Командыште ик ой дене пашам ышташ, икте-весылан полшаш, шкем да йолташ-влакым сайынрак пален налаш туныктеныт. Психолог икмыняр мастер классым эртарен: гипс гыч ыштыме фигуркым чылан куанен чиялтенит.

Йоча-влаклан военно-спортивный «Зарнице» модыш моткочак келша. Кок командылан шелалтын, нуно тисте верч кредалыныт: кудо

команде штабыш тистым ончыч конден шукта, тудо сеныше лишеш. Ты модыш пенгыдылыкым, тазалыкым, ушым вяндаш полша. Тыгакак патриотизмым, лӱддымылыкым, чолгалыкым пенгыдемда.

Ик кечын Арын селаште аттракцион вич шагат наре пашам ыштен. Батут ден пуэн овартыме курыкышто йоча-влак идальклан ситышын тӱрштылын, модын ситареныт, шере попкорным йывыртен кочкыныт.

Каныме деч посна йоча-влак түрлӧ послушанийым шуктеныт: трапезныйыште, клиросышто, алтарьыште, колокольныйышто, польшкаленыт, шке пӧлемыштым эрыктеныт. Кугыен дене пырля ӱдыр-влак тутло

кочкышым шолтенят. Тыгак телылан пум, выныкым ямдылмаште полшенят. Изирак-влак эмшудым погенят. Ала-кӱжӱ черке йыр печым чиялтен, пакчаште тыршен: шоптырым поген, йырагым сомлен.

27 июльышто МЧС-ын кечыжым эртаренят. Спасатель-шамыч пожарной машина дене толыныт. Нуно машинан пашам кузе ыштымыш дене палдаренят, вучыдымо лӱдыкшӱ туткар годым шкем кузе кучаш туныктенят, тревогым увертарымек, 30 секундышто кузе тарванен шукташ кӱлмым ончыктенят. Йоча-влакат каскым чиен, шкеныштым пожарной олмышко шынден онченят, шарнен илаш фотом ыштеныт.

Кажне ийын йоча-влак апостол-влак дене тӱр шогышо святой князь Владимирын пайремже кечын крестный ходышко лектыт. Теният тыгак лие. Арын гыч Коркатовыш да мӱнгеш латкок ментгым ошкылыныт. Йоча да воспитатель-влак у тунемме идалыкыште сайын тунемаш, икте-весым йӱратен да пагален илаш лийже маньын, Юмым сӱрваленыт.

Святой пророк Илиян пайремже кечын Арыныш Волжск ден Шернурын епископшо Феофан миен, Юмын литургийым эртарен. Тудын толмышлан йоча-влак чот куаненыт, сулыкыштым касареныт, Пырчесым подылыныт, а вара уна-влак концертм ончыктеныт. «Шӱртнӱӧ купол» ончыкыжымат пашам ышташ тӱналеш да эшеат шуырак еным уша маньын, архипастыр ӱшаным ешарен, чылаштан тауштен. Лагерь вуйлатыше-влак архиерейлан коштым ӱшудо дене темыме карзингам пӱлекленыт.

Тиде кечынак паша десант шке пашажым иктешлен. «Шӱртнӱӧ куполын» черетан сменжым эртараш полшышо чыла еглан

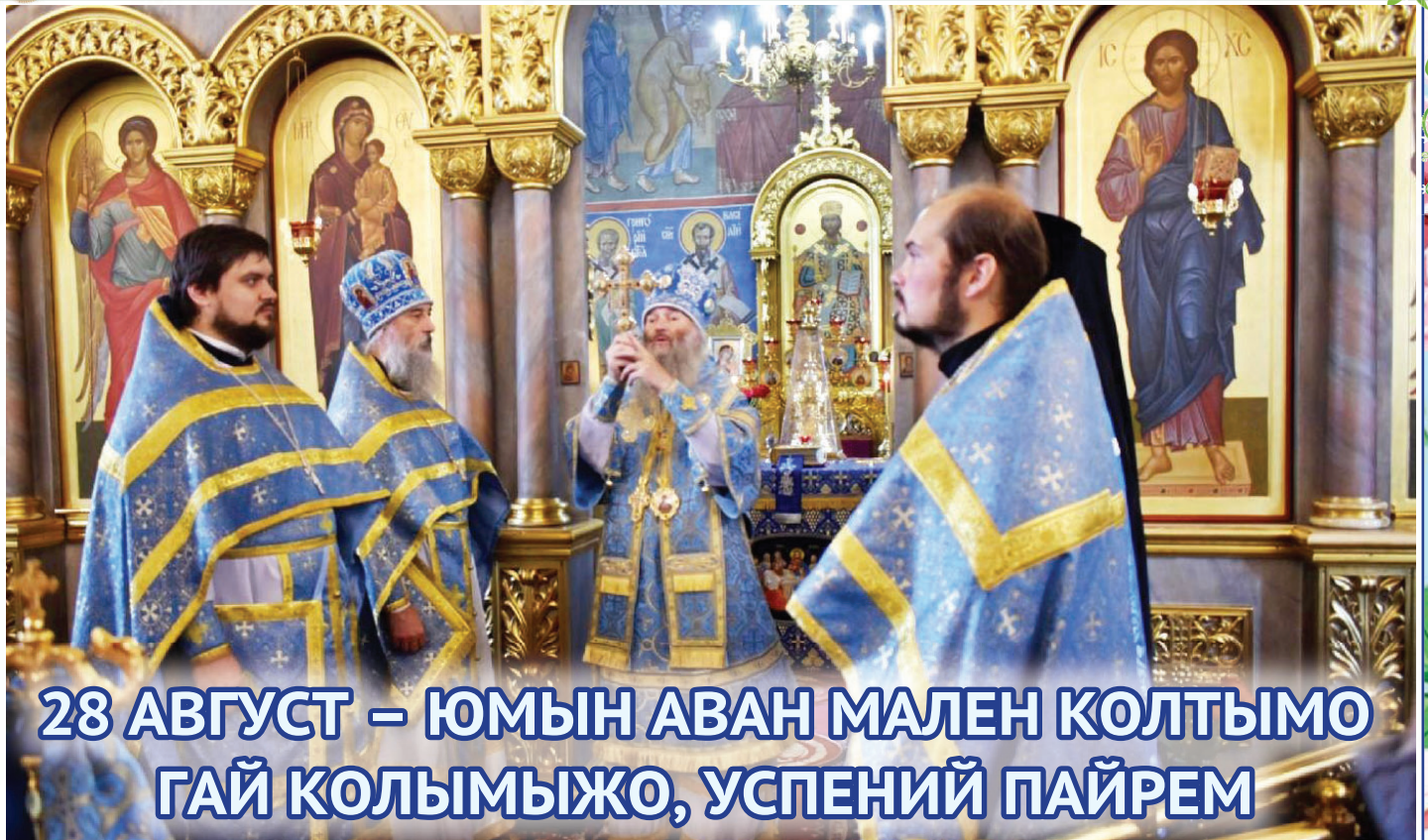
Таумут ден шарнымаш пӱлекым кучыктым. Йоча-влак лагерьын логотипшым сӱретлыман бейсболко ден фотографян кружка логалын. Мучашлан тулото воктене чеверласен, патриот шӱлышан да духовный муру-влакым муренна.

Шке йочаштым налаш толшо ача-ава-влак тыгай паша десантым ямдылыше да эртарыше-влак кугу деч кугу таум ойленыт, смене мучко ик йочат мӱнгыш каяш йодын огыл маньын палемденят. А йоча-влак лу кечыште икте-весе дене кугу йолташ лийыныт, ойырлымыштат шуын огыл, телефон номерыштым вашталтен, эреак возаш, йынгырташ сӱренят. Вес ийын угыч вашляш товатленыт.

Чынжымак, вес ийыште угыч вашлиймеш!

Денис СМЕРНОВ,
«Шӱртнӱӧ купол-2021» паша десантым вуйлатыше.

28 АВГУСТ – ЮМЫН АВАН МАЛЕН КОЛТЫМО ГАЙ КОЛЫМЫЖО, УСПЕНИЙ ПАЙРЕМ

Юмын Аван мален колтымо гай колымыжым Успеный пайремманыт. Ты кечын ойыртемже нерген архимандрит Иоаннын (Крестьянкинын) каласыме мутшым лудаш темлена.

– Таче Черке Юмын Аван мален колтымо гай колымыжым пайремла. Айста ты пайремын юмогаж дек чак лишемывна да тудым түслен ончена. Ме Юмын Аван капше воктене шогышо апостол-шамычым ужына. Нуно вуйым сакеныт да пеш шўлыканы улыт, вет Юмын Шочыктышо Мария дене чеверласыме верч чонышт чот коршта. Иконын кўшыл ужашыштыже – почылтшо Пылпомыш, тушеч Христос толын да Шке Аважын чонжым өндак кучен. Тудым мо дене вўдылмө? Тидыже азавакш але колышым леведме куэм лийын кертеш. Ожно Аваже Шке Эргыжым тыге вўдылын да шўм пеленже өндак кучен гын, кызыт Эргыже Аважын йоча гай яндар чонжым Шке шўм пеленже өндактын. Мемнам кажнынам утарышаш верч Эрге мландымбак толын да айдеме түсым налын гын, тыгак Юмын Ава мемнам утарышаш да Пылпомышто мемнан верч йодын шогышо лийшаш верч кызыт Пылпомышлан шочеш. Тыгай шонымаш ушышкына пура гын, тугеже таче мом пайремлена, колымашым мо? Уке, таче ме Пылпомышысо Царицын шочмыжым пайремлена! Колымаш тыште Пылпомышысо Илемыш вончымашын амалже веле.

Юмын Аван Успеныйже – черке идалыкын пытаргыш кугу пайремже. А икымше пайремже – Тудын мландымбалне Шочмо кечыже. Мемнан кокла гыч кажныже шке илыш корныжым тыгак эрта – шочмо гыч колымаш марте. Мучашыже гына могай лиеш? Шочеш мо чонна Пылпомышысо Кугыжанышыште? «Курым-курымаш ласкалыкыш шуам, пайремлыше-влакын чарныде йонгышо

йўкыштым тушто колам да Тыйын чуриетын каласен мошташ лийдыме моторлыкшым йўратен ончышо-влакын мучашдыме куаныштым ужам» манмыже мыланна пўралтын мо? Пылпомышысо Царице да Господь Иисус Христос дене пырля лийына мо? Але мыланна «Кидшым-йолжым пидын, тудым налза да пычкемышыш луктын кудалтыза. Тушто шортмаш да пўйым пурмаш лиеш» манмыже лачеш толеш?

Успеный пайрем Кугечым ушештара. Кугече семынак плащаницым луктыт, вара тудым тоят. Эн святой нарашта Удырын колымыжым, Тудым тойымым да Тудын ылыж кыселмыжым пайремлена. Ыресыште орланымыз годым Иисус йўратыме тунемшыже Иоанн Богословлан Шке Аважым ўшанен кода манын, Иоанн деч Евангелийыште ойлалтеш. Юмын Ава тудын Елеон курык деч тораште огыл верланыше пўртышкыжō илаш куснен да Христос Черкым негызлыше-влак пелен тыршаш тўналын. Христослан ўшаныше ег-шамыч, Тудым ужаш манын, тўрлō кундемла гыч Иерусалимыш толеденыт. Эргыж нерген Тудын чыла ойлымыжым апостол-шамыч возен коденыт.

Христосын туныктымашыжлан ўшаныдыме-влак деч тунам шекланаш кўлын, шкет кошташ лўдыкшө лийын, сандене черкыш Юмын Ава лишыл енге-влак дене пырля каен. Тыгакак Господьын шўгарже деке да Голгофыш кумалаш коштын. Кумалмыж годым икана Архангел Гавриил толын да Тудын вашке вес тўняш кайышашыж нерген увертарен, тидым шарнаш пальме укшым кучыктен. Юмын Ава тидым куан увер семын вашлийын да Аримафей гыч улшо Иосифлан каласен. Святой Иоанн Дамаскин возен: «Юмын Аван кумалмыж дене Тудын деке апостол-шамыч пыл да арыслан (орел) кайык семын чоҥештен толыныт, пытартыш гана тудлан служитлаш вашкеныт. Вашке чеверласышашыж нерген ойлымыж годым Тудын ончык апостол Павел ден тунемшыже-влак öрыктарышын толын шогалыныт. Чонжо лекшаш годым вучыдымын тугай тул волгалтын, эсогыл сорта тул йөршын койдымо лийын. Тунам Суксо да Архангел-шамыч дене пырля Христос Шке толын: чылаштым священный лўдмаш авалтен. Юмын Ава «Мыйын чонем Господьым мокта, Юмылан, Мыйым Утарышылан, көргө шўлышем куана. Тудо ўнышө тарзе Ўдыржө велке ончалтышыжым савырен» манын каласен да мален колтымо гай ласкан колен, мландымбалысе илыш гыч Курымашлыкыш каен.

Святой апостол-влак Петр, Павел, Иаков да молат Тудын капшым Иерусалим гоч Гефсиманийыш нумал наҥгаеныт. Еҥ-влак ўмбач волгыдо тул каен да Пылпомышысо муро сем шоктен. Юмын Авам тояш наҥгайыме нерген первосвященник-шамычлан увертареныт. Чылаштым поктен колташ нуно орол-шамычым колтеныт. Юмын Авам наҥгайыше-влак ўмбаке пыл волен да нуным леведын. Йол йўк да мурымо йўк шоктен, но нигөм ужаш лийын огыл. Первосвященник Афоний колоткам сўмыралаш төчен, но тудын кидшым койдымо вий руал ойырен. Афоний чот лўдын да осалым ыштымыж верч чот öкынен, сандене кидше паремын, а шкеже Христосын туныктымыжлан ўшанаш тўгалын.

Кас велеш Юмын Аван капшым святой апостол-шамыч шўгарыш пыштеныт, курыкпомыш аңым кугу кў дене петыреныт. Тиде Юмын эрыкше почеш лўмынак лийын докан: апостол Фома тойымашке толын шуын огыл. Иерусалимыш тудо кок кече эртымеке гына толын да шўгар воктене чот шортын. Моло апостол-влак, тудым чаманен, шўгар аң гыч кугу кўм коранденыт. Но курыкпомыш көргыштө Юмын Аван капше лийын огыл, капым вўдылмө куэм веле киен. Тугеже Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдырым Пылпомышко капшыге налыныт. Ты кастене апостол-влакын ўстел йыр кочкаш погынымышт годым Юмын Ава кончен да каласен: «Куаныза! Чыла кечынат мый пеленда улам». Киндым тодылмышт годым апостол-влак каласеныт: «Юмын Шочыктышо Эн святой Ўдыр, мыланна полшо». Меат тыгак ўмырна мучко Тудым полшаш ўжына.

ЙОДЫШ-ВАШМУТ

Йодыш-влаккан священник Дионисий Свечников вашешта:

– Эмлымверыш кайыдем деч ончыч мылам ыресым налын пузныт ыле. Тудлан көра, шонем, операцийымат куштылгын эртарышым. Вич ий ыресым онем гыч кудашде нумалыштым, а шукерте огыл ала-кушак луктын шуэнам. Пеш ойгырем: ыресым йомдарыдем дене Юмын полышыж да аралтышыж деч посна кодым мо ынде?

Ангелина.

– Тўрлө амаллан көра оныштыда ырес огеш лий гынат, Господь тендам Шке полышыж деч посна огеш кодо. Вет ырес Юмын аралтышыж ден полышыжым шупшо магнит огыл. Тўнжө: те Господьлан уло чон дене ўшанышаш, молитвам лудшаш улыда. Ўшаныза, кумалза, Юмо тендам колеш. Онышкыда вес ыресым налын саказыа.

– Каласыза, пожалуйста, онысо ыресым вашталтылаш лиеш мо? Мый ончыч шөртнө ыресым нумалыштынам, цепочкемат нарынче шөртнө гыч ыштыме лийын. Кызыт сөрастарыме ўзгарем-влакым ош шөртнө гыч ыштымым наледенам. Ынде ончычсо ыресем пеш ойыртемалтеш. Тудым ош шөртнө гыч ыштыме ыреслан вашталташ лиеш мо? Лиеш гын, «тошто» ырес дене кузе лийман? Вашмутланда тау.

Люба.

– Ырес – сөрастарыме ўзгар огыл, тудо святыне, сандене кеч шөртнө, кеч ший, кеч пу гыч ыштыме лийже, кеч-могай шинчыреш але кандыраш тудым нумалышт, ойыртом уке. Пешакак вашталтынеда гын, тугеже налза шонымо ыресым, а ончычсыжым юмоҥа воктене аралыза.

ШУКШАН ПАТЫРЛЕ ЗАСТАВЕ

Тыгай онай лўман заставым У Торъял районысо Элембай селаште 2017 ийыште почыныт. Ты шоньмашлан негызым святой преподобномученик Андрей Критский лўмеш храмын настоятельже протоиерей Сергей Бажанов пыштен, вара эше верысе администраций ты пашаш ушнен, полышым пуэн.

Ныл ий жапыште тиде заставе Марий Элын ик эн палыме верышкыже веле огыл, а йоча ден самырык-влакын шўм-чоныштым порылык да патырлык шўлыш дене темыше школыш савырнен. У Торъял районысо школ-шамыч, ик ой дене чумырген, заставе пелен ятыр пашам ыштат. Вес районла гычат уна-влак тыште чўккыдын лийыт.

Теве 1 июньышто Юлсер кундемысе Кугу Порат кыдалаш школын тунемшыж ден туныктышыжо-влак миеныт. Нунын толмо лўмеш Сергей ача ден матушка Татяна сай программим ямдыленыт. Уна-влак кугу князь Александр Невскийын илыме жапыш пуйто логалыныт, 800 ий ончыч шочшо ты святойын илыш корныж дене палыме лийыныт. Тунамсе патыр-шамычын вургемыштым чиен, пушкыдо саркурал дене ваш кредал тагасеныт, пикш дене лўйкаленыт, товарым ушештарыше сарўзгарым кышкен моштымашым таптеныт.

А 17 июньышто эше торарак кундем гыч, Курыкмари район Кузнецово селасе святой апостол-влак Петр да Павел лўмеш храм пеленысе рушарня школ гыч, тунемше ден туныктышо-влак толыныт. Нунат кызытсе жап гыч тўрлў кинофильм да былине гоч палыме Святой Русьыш логалыныт, ожнысо патыр-влакын вургемыштым чиен, саркуралыштым кучылтын, тагасен онченыт. Икмыняр руш полководецын илыш корнышт дене палыме лийыныт. Чулымлыкым да ваш полшен моштымым ончыктен, тўрлў ўчашымашым эртареныт. Тыгай кугу

«кучедалмаш» деч вара уна-влакым эре ўстел коклаш ўжыт, тамле кочкыш дене сийлен колтат.

24 июньышто Йошкар-Оласе художественный училище гыч студент-шамыч ик арнялан кенгеж практикыш миеныт. Тысе батюшка – протоиерей Сергей Бажанов – шкежат ты училищын выпускникше, иконым возышо художник. Шке тунемме вержым тудо монден огыл. Кодшо шошым тушко миен да студент-шамычлан православий, святой князь Александр Невский, руш патыр-шамыч нерген каласкален, черке пелен улшо заставе нерген видеороликым ончыктен. Ончыкылык кыл нерген тудо шонен але уке, ме она пале, но студент-шамычын сай шоньмаш лектын – кенгеж практикым тыште эртараш, кертме семын полшаш. Училищын вуйлатышыж ден туныктышыжо-шамыч ончыч шке миен толыныт, самырык-влаклан илаш йўн улмым тергеныт, икмыняр ой-кагашым пуэн коденыт. Преподаватель Надежда Москвичева дене пырля студент-влак практикылан ончылгоч ямдылалташ тўнгалыныт. Рушарня школын ик пўлемжым йомакысе теремыш савыраш манын, шуко руш художникын пашаштым шымлен лектыныт, ятыр эскизым ыштеныт. Паша верыш толмекышт, Сергей ача нунын эскизыштым шымлен, куджым кушто кучылташ лиеш, умылтарен. Арня жапыште самырык художник-шамыч омса янакым, окна наличникым сўрастарен шуктеныт, потолкыш веле шуыныт – практике жап эртенат каен.

Тиде паша ончыкылык кылым шуяш полшыжо, вет тышке толмышт дене шуко самырык енге йўршын вес тўрлў илышым ужын. Нунын кокла гыч южышт ача-аван молитва лудмым, онтым ыреслымым нигунам ужын огытыл. Кочмо деч ончыч «Отче наш» молитвам лудмо годым шогалаш вашкен огытыл. Сергей ача нунылан пагален шарныме святой-шамычын житияштым лудын, илыш гыч тўрлў историйым каласкален. Флор ден Лавр лўмеш святитлыме памаш дек коштыктен, тиде вердене кылдалтше преданийым каласкален. А лийынже тыге. Курыкмари вел гыч ик торговой ег имне дене юмогам ужален коштын. Тыште Шордо курык манме вер деке толын шуын, но имныже курыкыш кўзен кертын огыл, сандене курык йымалан малаш кодаш логалын. Йўдым тудлан омыштыжо каласеныт: «Тышан Флор ден Лаврын иконыштым кодо, ты памаш тек нунын лўмеш лиеш».

Студент-шамычым сайын пукшеныт. Тыштат Сергей ача организаторский талантшым веле огыл, а айдемым йўратымыж верч шкеат тыршаш ямде улмыжым ончыктен. Верысе школын мастер поварже-шамычын шолтен ямдылымыштлан тудо шкеже нунын кочмыверысе пырдыжыштым сўрастараш полшаш сўрен. Паша верыште мушкылташ йўн лийын гынат, кас еда студент-шамычым йўштылаш коштыктен, мончаш олтен пуртен. Йўратымаш дене темше чонан айдеме пеш шуко ыштен кертеш. «Мемнан але марте тыгай сай практике нигунам лийын огыл ыле», – ойленыт вара самырык художник-шамыч.

А. ЧЕМЕКОВА.

АВГУСТ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

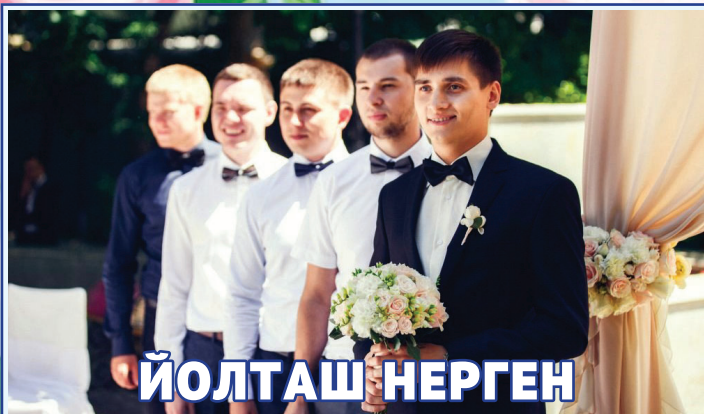
ПН	2	9	16	23	30
ВТ	3	10	17	24	31
СР	4	11	18	25	
ЧТ	5	12	19	26	
ПТ	6	13	20	27	
СБ	7	14	21	28	
ВС	1/8	15	22	29	

	- дни особого поминовения усопших		- разрешение на пищу без растительного масла
	- сплошные седмицы		- разрешение на рыбу
	- постные дни		- разреш. на растит. масло
			- разрешение на вино
			- разрешение на икру рыбы
			- полное воздерж. от пищи

1 – Преподобный Серафим Саровскийын кечыже.
 2 – Илия пророкын кечыже.
 5 – Юмын Аван Почаевысе да «Чыла ойган-влакын Куанышт» иконыжо-влакын кечышт. Праведный воин Феодор Ушаковын кечыже.
 6 – Борис ден Глебын, орланыше благоверный князь-

влакын, кечышт.
 8 – Марий кундемысе священномученик Сергей Стрельниковын кечыже. Иоанн Предтечин Шочмыжо лумеш Оршанкысе черкын пайремже.
 9 – Чот орланыше святой Пантелеимонын кечыже. У Торъял районысо Масканур черкын пайремже.
 10 – Юмын Аван Смоленский («Одигитрия») иконыжын кечыже. Волжский районысо Пөтъял-Азъял черкын пайремже.
 14 – Господьын Кугун Пагалыме Ылыжтарыше Ыресше лумеш пайрем. Успеный пүтö тунгалтыш.
 15 – Москвасе Василий блаженныйын кечыже.
 19 – Господь Иисус Христосын Волгалт вашталтмыже.

21 – Соловкисе преподобный-влак Зосима, Савватий ден Германьын кечышт.
 22 – Апостол Матфейын кечыже. Соловкисе святой-влакын погынышт.
 23 – Валаамысе святой-влакын погынышт.
 26 – Святитель Тихон Задонскийын кечыже.
 27 – Преподобный Феодосий Печерскийын кечыже.
 28 – Юмын Аван мален колтымо гай колымыжо, Успеный пайрем.
 29 – Господь Иисус Христосын Нерукотворный образшын кечыже.
 31 – Орланыше Флор ден Лаврын кечышт. Юмын Аван «Всецарице» иконыжын кечыже.

ЙОЛТАШ НЕРГЕН

Ик рвезе үдырым налаш тарванен. Арня мучко сунлан иктым-весым ямдыкалаен куржталын, ноен пытен. Ик кастене тудо ачаж деч полишым йодын:

– Ачай, шкетын ямдылалт шуаш огеш лий. Тый декет ик йодмашем лиеш: йолташем-влакым мыйын лумем дене сунанышкем йынгыртен үж, пожалуйста.

– Йөра, эргым, полшем, – каласен ачаже да йолташ-влакын лумештым возыман кагазым эргыж деч налын.

Сунан кечын эрге ачаж деке писын лишемын да тудын йодмыжым шуктыдымыжлан шыдешталтын шылтален.

– Мый чылаштым үжынам, эргым, – үшандарен вавештен ача.

– Но сунаныште мый 15 йолташем гына ужам, кагазеш 50 еным возенам ылысыс?

– Мый 50 еглан кажныжлан йынгыртенам, эргым. Кажныжлан тыйын йодмет почеш йынгыртен, тый пеш кугу нелылыкыш логалынат, полишда күлеш манын каласышым. Сунлан ойырымо верыш таче кечын толаш йодым. Сандене, эргым, ит ойгыро: **ЙОЛТАШЕТ-ВЛАК ЧЫЛАН КЫЗЫТ ТЫШТЕ** улыт.

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Ик мудреч деч йодыныт:

– Келшымаш мыняр түрлө лиеш?

– Нылыт, – вавештен мудреч. – Улыт кочкыш гай йолташ-влак – нуно кажне кечын тылат күлыт. Кокымшо йолташ-влакым тый эм семын тылат йөсö лиймеке кычалат. Кумшо тўшкаш пурышо йолташ-влак чер гай улыт, нуно шке тыйым кычалыт. Улыт эше тыгай йолташ-влак, юж гай: шинчалан огыт кой, а эре пеленак улыт.

ЙӖРАТЫМЕ ЖУРНАЛ

ЙӖратыме журналым кидыш налын,
Лаштык почеш лаштыкым шергем.
Мыйже, тушто савыктымым лудын,
Моткоч шуко у(ы)м налам пален.

«ШҮм-чон изолык» лудшылан ышталтын:
Владыкан пайрем мут, саламнамаш,
Тыштак святой нерген возалтын,
Вашмутым йодышлан полша муаш...

Мый тыланем йӖратыме журналлан
Ӱмырым кужум куандараш мемнам.
Редакцийште тыршыше ег-влаклан
Тазалыкым да илышым ласкам.

**ЧЫЛАЛАН ЮМЫН
ПОРЫЛЫКШО ЛИЙЖЕ!**
Лидия АЛПАЕВА.

"ШҮМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ
Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийе (Московский Патриархат)" религиозный организаций.
Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.
Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.
Журнал лемж жап - 16.08.2021 ий.
0+ - знак информационной продукции согласно Ф3 от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.
Журналым редакцийште погымо да версталыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14 корпус, 42-шо пӧлем.

Редакцийн да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пӧлем.
Тел.: (88362) 45-39-54.
E-mail: marlagazet@mail.ru
Тӱн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).
Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемекова, А.В. Эманова.
Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.
Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийн шонымашын тӱрлӧ лийын кертыт. Серыш-влак мӧнгеш огыт колталт.
**РЕДАКЦИЙ ЙӖДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**